

Визия за създаване на механизъм за финансиране на гражданския сектор

Предложение

Общи въпроси

1. Целта на механизма е създаване на устойчива система за финансиране на организациите на гражданското общество, който да допринесе за развитието на тези организации в България и превръщането им в реален фактор при формулиране на приоритетите на държавата, общините и местните общности.
2. Този механизъм следва да замени досегашния механизъм за разпределение на средства от Резерва в държавния бюджет за проекти на ЮЛНЦ в обществена полза. Целта му е насърчаване на обществено значими инициативи в изпълнение на стратегията за подкрепа за развитието на гражданските организации в България.
3. Принципи на финансирането на гражданските организации:
 - Прозрачност и откритост, включително на целите, финансирането, дейността и участниците/создателите на организациите, кандидатстващи и получаващи публични средства;
 - Устойчивост на предоставяното финансиране;
 - Ефективност и ефикасност - видимост на резултатите и оптимална цена на тези резултати;
 - Предвидимост - ясни срокове, кога се обявява темите, за които се получава финансиране, кога се очаква годишното набиране на проекти;
 - Отчетност и публичност на резултатите, докладите, анализите и отчетите;
 - Партньорство при разработване на приоритети, цели, критерии и участие при оценката на резултатите.
4. Конкретните дейности и програми, за които ще се предоставят средствата ще бъдат определени въз основа на приетата стратегия за подкрепа за развитието на гражданските организации в България. Тези дейности могат да включват:
 - Подкрепа за изграждане на организационен капацитет на гражданските организации чрез:
 - Подкрепа за предоставяне на услуги, консултации, помощ за развитие и др. за гражданския сектор;
 - Подкрепа за важни събития за гражданския сектор като годишни летни училища, национална конференция на гражданското общество, награди за доброволчество и т.н.
 - Включване на гражданите и гражданските организации в процесите на взимане на решения;
 - Развитие на доброволчеството;
 - Създаване на мрежи от организации и подкрепа за дейности, свързани с представителство на гражданското общество;
 - Научни изследвания, свързани с гражданския сектор, информация за и документиране на развитието на гражданското общество;
 - Иновативни инициативи и нови идеи; и т.н.
5. Всяко министерство може да отделя допълнителни средства от собствения си бюджет за финансиране на проекти на неправителствени организации. **Министерски съвет приема основни принципи (задължителни правила) за финансиране на неправителствени организации, които трябва да бъдат спазвани при предоставяне на средства за проекти на НПО от бюджетите на отделните министерства.**

Разпределяне на средствата

За 2013 – Отговорно за конкурсния принцип за предоставяне на средства от Резерва на държавния бюджет да остане Министерството на правосъдието (като организацията, в която е базиран Централния регистър за ЮЛНЦ в обществена полза), като всички процедури с набиране на предложения, оценяване, селекция и мониторинг, може да се възложат на **външна организация по механизма на техническата помощ**, използвана от различни донорски програми. В зависимост от общия размер на отпуснатите средства за проекти на граждански организации, между 7 и 10 % от

предвидените средства за финансиране може да отиват за управление на програмата от техническата помощ (по примера на Норвежкия Фонд за НПО). Тези средства ще бъдат използвани за наемане на външни експерти, осъществяване на последващ мониторинг, следене на извършваната дейност по проектите, проверка на отчетите и представяните документи и т.н.

Има два варианта за ролята на техническата помощ:

- Вариант 1 – Избраната организация получава единствено средствата за своето възнаграждение (определеният процент от цялата сума) и помага на Министерството на правосъдието на всички етапи от процедурата, но Министерството сключва договори с избраните организации и превежда сумите по тях от своята сметка.
- Вариант 2 - Избраната организация получава цялата сума за финансирането на проекти и договорите се сключват между спечелилите кандидати и организацията (а не Министерството). Организацията, управляваща средствата се отчита на Министерството на правосъдието за свършената от нея работа съгласно договора подписан между нея и министерството, в който ясно са описани всичките ѝ задължения.

От 2014 г. – Създаване на специален фонд/фондация (като отделно юридическо лице) или прехвърляне на програмата към вече съществуваща структура. Ако се използва съществуваща вече структура, за нея също трябва да се приложат описаните по-долу принципи, като развитие на гражданското общество стане основна цел на съответната структура.

В управлението на Фонда мнозинство трябва да имат представители, избрани от граждански организации, които да имат поне 5 години реално осъществявана дейност. Допълнително ще се приемат ясни правила за начина на избор на представителите на граждански организации, избягване на конфликт на интереси и структура на този фонд/фондация. В управлението му ще има и представители на държавни институции, свързани с неправителствения сектор (напр. Министерство на правосъдието, МТСП, Министерство на финансите), както и на Народното събрание. Подобни структури са създадени в Естония, Унгария и Хърватия.

Фондът ще поеме разпределянето на конкурсните средства вместо външната техническа помощ и по този начин ще се натрупа капацитет в една структура, която да подкрепя развитието на гражданското общество (съответно средствата, отиващи за техническа помощ през 2013 г., ще отиват за администриране на програмата от Фонда през 2014 г. и следващите). Държавата ще предоставя ежегодно чрез Закона за държавния бюджет за съответната година финансов ресурс, който нараства на годишна база според възможностите на бюджета.

Размер и вид на финансирането

Кой може да кандидатства:

- Само организации в обществена полза, вписани в Централния регистър и регистрирани в съда преди най-малко 1 година, които са изпълнили поне 1 проект/инициатива;
- Една организация може да кандидатства само с един проект.

Кой не може да кандидатства:

- Организации, които не са приключили предходен проект (не са подали финален отчет), финансиран по същия ред, не могат да кандидатстват;
- Организации, които са имали задължението, а не са подали отчет за дейността си в Централния регистър за юридическите лица с нестопанска цел в обществена полза към Министерството на правосъдието;
- Организации, които получават субсидия/финансиране на друго основание от държавния бюджет (с изключение на организациите, предоставящи социални услуги като делегирана държавна дейност);
- Юридически лица, които са под контрола на държавна или местна власт или юридически лица, които се контролират от тях;
- Забранено е двойното финансиране.

Видове безвъзмездна финансова помощ (БФП):

- Краткосрочна - за проекти с период на изпълнение до 1 година;
- Стратегическа/Средносрочна - за проекти с период на изпълнение до 2 години, които подкрепят подобряване на средата за НПО или имат стратегическо значение за развитието

на гражданското общество в България – средствата, отделяни за такъв тип подкрепа не може да са повече от 20 % от общия годишен бюджет на конкурса.

Индикативни размери на безвъзмездната финансова помощ:

За краткосрочна БФП - минимален размер 10 000 лева, максимален размер – 50 000 лв.

За стратегическа/средносрочна БФП - максимален размер – 80 000 лева.

Организациите трябва да предоставят 5 % собствен принос, който може да е и нефинансов, за което следва да се изработят ясни правила за остойностяване.

Авансовото плащане да бъде в размер на 50 % от сумата на проекта, която да се предоставя при подписване на договора, а 40 % от финансирането се предоставят след представяне на междинен отчет преди края на календарната година. 10 % от средствата се предоставят до 30 дни след подаване на финален отчет. Ако предоставените средства не се изразходват съгласно заложените в проекта дейности, те подлежат на връщане.

Дейности, които няма да се подкрепят:

- Проекти, подкрепящи конкретна политическа партия или религиозна дейност;
- Медицинско лечение или операции в страната и чужбина;
- Дейности с цел печалба;
- Дейности извън България;
- Дарения за благотворителни кампании;
- Проекти, които насърчават към расова, етническа, религиозна или друга нетолерантност.

Процедура

1. Избор на организация, която да управлява целевите средства за финансиране на развитието на гражданското общество.
2. Откриване на процедура за БФП – Обявата се публикува на Интернет страницата на Министерството на правосъдието, национална медия (печатна), както и в посещавани страници от НПО, за да достигне информацията до максимален брой организации. Обявата, заедно с насоките за кандидатстване и формулярът за кандидатстване се публикуват най-малко 30 дни преди крайния срок за кандидатстване. Към тези документи се прилага и таблица с примерна времева рамка – до кога се очакват резултати, кога се очаква стартирането на проектите, кога се очаква да приключат и т.н. В таблицата ще се указва максимално допустимата продължителност за едногодишни и за двугодишни проекти.
3. Предвижда се адрес за контакт за задаване на въпроси и допълнителни разяснения. Зададените въпроси се обобщават и отговорите им се публикуват на Интернет страницата на програмата. На всеки въпрос ще се отговаря до 3 работни дни.
4. Стремежът е процедурите да са възможно най-опростени, като основните документи да се изискват не при кандидатстване, а преди подписване на договор с институцията, която отговаря за разпределението на тези средства. За целта при кандидатстване може да се подава декларация, че кандидатстващата организация отговаря на условията.

Оценка на проектните предложения

1. Организацията, управляваща целевите средства организира оценяването на постъпилите предложения по предварително зададени критерии, като например връзка на предложените дейности с целите на организацията, опит на кандидата, ефективност на предлаганите дейности и т.н. Въз основа на подадените оценки се прави класиране, което се представя пред оценителна комисия. Всяко предложение се преглежда от двама независими експерти. При значително разминаване на техните оценки, предложението се оценява от трети експерт.
2. Всяка година се назначава оценителна комисия в състав минимум 7 и максимум 11 души, в която влизат поне 4 представители на НПО. Комисията може да бъде назначена от външната организация и в нея се изисква участие на представител/и на отговорното министерство/а.
3. Експертите и членовете на комисията подават декларации за наличие/липса на конфликт на интереси. Проверка на подадените декларации може да се прави по реда на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси. При наличие на конфликт на интереси, членът на комисията се освобождава. Комисията взема окончателно решение за

класирането на предложенията и отпускането на грантовете. Със спечелилите кандидати се сключват договори.

4. Качване в Интернет на информация за финансираните инициативи чрез добавяне на модул към съществуваща Интернет страница (като например Информационен портал за НПО в България - <http://www.ngobg.info>), на който избраната за техническа помощ организация качва цялата информация за финансираната инициатива, дейности, очаквани резултати, кандидатстващата организация и нейните партньори, както и размера на отпуснатото финансиране и финалните отчети. На тази Интернет страница може впоследствие да се качи информация за всички НПО, финансиране от държавата по различни програми (вкл. фондовете за НПО в отделните министерства, държавно делегирани дейности, европейски програми).

Мониторинг и отчетност

Всяка организация подава технически и финансови отчети за изпълнението на проектите:

- Междинен отчет – подава се за всяко шестмесечие от изпълнението на проекта;
- Финален отчет до един месец след приключване на проектните дейности.

Освен това в ежегодните отчети към Централния регистър за юридическите лица с нестопанска цел се добавя и информация за получените средства от държавата и как те са били изразходвани. Да се предвидят мерки за санкциониране при неподаване на отчети в Централния регистър - тези организации да нямат право да получават средства от държавния бюджет.

Една от задачите на организацията, управляваща целевите средства следва да бъде свързана с осъществяването на мониторинг, който е няколко вида:

- Мониторинг на физическото изпълнение на инициативите - ще се следи доколко дейностите, описани в проектното предложение се изпълняват и дали се постигат заложените резултати;
- Проверка на финансовото изпълнение - ще се следи доколко разходите са направени съгласно одобрения бюджет и изискванията на конкурса и закона.

Оценка на резултатите

- Оценка на ефективността на финансиране и постигнати резултати и въздействие - на ниво извадка от отделни инициативи, на ниво тематично финансиране, както и постигане на заложените цели и приоритети в стратегията за подкрепа за развитието на гражданските организации.